

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 32. ANULU XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joia și Duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către espeditura. Pretiulu pnenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiiu, in 24 Aprile (6 Maiu) 1866.

tro provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inleia ora cu 7. cr. sirula cu litero mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2. cr. st pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v. a.

Eveneminte politice.

Sabiiu in 23 Aprile.

Dupa „Korunk“ inregistramu alegerea deputatului alu doilea din comitalulu Albei inferiori, in urm'a carei reesi deputatu Ioann Boer.

Din Pest'a putinu se vorbesce acum prin diuarie. Joia trecuta avu comissiunea de siepte dieci si siese, siedintia, in care se decise a respunde la intrebările: care sunt afacerile comune si cum trebuie acele tratate. Spre acestu sfersitu s'a decisu a se denumi o subcomissiune de cincispredece membri, a carei alegere s'a si inceputu numai decatu. Elaboratulu acestei comissiuni este de a se asterne casei inainte de a trece la detaiuri. Subcomissiunea avea sa tina adi siedintia.

Despre deputatiunea regnicolara cetimu acum ca deocamdata nu va tine siedintie, ci ambe partile se voru multami cu imprumutat'a comunicare a ideiloru in scrisu. Dupace in tipulu acest'a voru fi ajunsu la unu punctu de manecare comunu, se va intruni deputatiunea iar in o siedintia si va continua desbaterile mai departe.

Din afara s'aru pare dupa scirile diuarielor Vieneze, ca complicatiunea se totu maresce. Dupa o depesia a „Pressei“ primita din Saxoni'a, Prussi'a amenintia pre cea d'antaiu, deca nu va desarma. In septaman'a trecuta regimulu saxonezu facu cunoscutu puteriloru, ca nu au armatu.

Despre Bavari'a voru unele diuarie a sci ca aru fi provocata de Austri'a sa desarmeze. Altele demintu scirea acest'a si dicu, ca regimulu austriacu au concesu a se cumpera in Austri'a o multime de cai pentru armat'a bavareza. Cu tote aceste sustinu alte foi, ca Bavari'a aru fi castigata de Prussi'a, promitindu-i cesta din urma egemonia in Germani'a de media-di, ba unele mergu asi'a departe incatu dicu, ca intre promissiunile facute Bavariei din partea Prussiei, aru figura si Tirolulu si Salisburgulu.

Alarm'a cea mai mare o face nesmintitu o depesia din capitala Italiei (Florenti'a). Camera seu parlamentulu de aci au votatu unanimu plenipotintia estraordinaria regimulu, spre a castiga mijlocele finantiale de lipsa pentru a perarea statulu. — Sciri telegrafice din Parisu vorbescu, ca Victoru Emanuilu aru fi investitu cu putere dictatorica, ca pentru harthiele de banca s'a decretatu unu cursu silitu si in fine ca principele de Carignan aru fi denumitu de regentu alu Italiei. — Din Frankfurt se telegrafeza Pressei, ca la burs'a de acolo cerculeza scirea despre unu ultima tu alu Italiei catra Austri'a.

Din Franci'a vinu acum sciri de totu „diplomatice“, va sa dica greu de intelesu. Unu diuariu oficiosu „Constitutionel“ asigura si acum, ca deca va erumpere resboiulu, Franci'a nu e responsabila, mai departe ca ea nu e engatiata nici compromisa in ide'a unui resboiu, ca remane cu totulu neutra si ca si va pastra actiune libera si nu va lasa a se rapide nici o eventualitate in contr'a vointiei sele. — A. A. Ztg. are corespundintia carea vrea sa scie de unu discursu intre imprat. Napoleonu si principele Meternich. In acestu discursu s'aru fi exprimat imperatulu, ca elu nu pote dispune regelui Victoru Emanuelu. Iaru si impartasitu inse, ca Itali'a la nice unu casu dela densulu (imper.) sa nu astepte vreunu ajutoriu. In casulu celu mai favoritoriu, Itali'a nu are sa astepte alta, decatu garantarea posesiunei de fatia. Nu pote imperatulu in sa ascunda si aceea, ca elu nu pote impedece Itali'a de a ataca pre Austri'a, candu noroculu armelor in resboiulu cu Prussi'a aru fi contra Austriei. Sa nu uitamu ca aceste sunt vorbe din audite. Unu coresp. alu „N. Fr. Bl. din Lugano vine sa afirme abtinerea totala a Franciei dela conflictulu de fatia si adauge ca imp. Napoleonu i-ar fi binevenita o perdere a Italiei, pentruca in atare casu aru ave sperantia de a restitui unu tronu (pentru cine?) in Neopolea.

Din Turci'a avemu in tempulu mai nou o scire despre o rescola in Albani'a, carea au erumpu cu ocaziunea recrutatiunei.

Despre venirea lui Carolu I. in Romani'a se indoiescu inca

si acum diuariile vieneze. „Romanulu“ in sa este de cea mai firma credintia ca va veni.

Revista diuaristica.

In dilele aceste au adusu diarele vieneze depesi'a circulara a ministrului presedinte italianu, indreptata catra toti tramisii Italiei pre la curtile puteriloru, prin care depesia situatiunea e descrisa de asi'a, in catu sa se para, ca Itali'a devenise in tempulu din urma „tint'a amenintiariloru austriace directe.“ In legatura cu acesta cerculara aduce „Wf. Ztg.“ urmatoarele:

„Depesi'a cerculara a lui Lamarmora indreptata catra reprezentantii Italiei in afara, afirma, ca regimulu lui Victoru Emanuelu este decisu a infatisia armările cele estinse, ca provocate din partea Austriei. In Austri'a sciu omenii ce au sa creda la asemenea cuvinte, si se scia, ca ele se intemeiază pre intorcerea si sucirea adeveratei stari a lucrurilor. Si in adeveru ca nu este de lipsa ca sa se provoce cine va la alte marturii, decatu la pres'a italiana, cea oficioasa inclusive, spre a demustra ca prioritatea in armare cade pe partea Italiei si ca armările nu numai din caus'a prioritatiei, ci si in urm'a caracterului loru militariu purtau pe fatia caracterulu unei ofensive. Sa mai repetimu ce amu disu de atatea ori? Regimulu austriacu nu doresce nimic'a mai tare decatu sustinerea pacei, de elu nimic'a nu pote fi mai departe de catu cugetulu de unu atacu asup'a Italiei. Dechiaratiuniloru celorlu mai provocatore a regimulu (italianu), cuventariloru din parlamentu, agitatiuniloru diuaristice si ale reuniuniloru li s'a respunsu cu liniscea cea mai mare. Numai dupa ce au avutu (regimulu austriacu) a mana dovedile cele mai pipabile despre putericele opintiri resboioase a le regimulu dela Florenti'a s'a vedintu necesitatu a lua si din parte si mesuri, de a perare. Dar numai de a perare nimic'a altu ce va. Se pote ce va mai curatu si mai limpede decatu atata, si s'a atacatu vreodata pe o cale mai nedrepta ca acest'a politic'a unui statu, carea se misca intre barierele celei mai mari retrageri, carea acele margini impuse de detori'a propriei esistintie, nici ca au cugetatu in unu singuru punctu baremu ale trece.“

Dupa aceea demustra numit'a foia prin citarea mai multoru diuarie italiene, ca Itali'a a fost cea d'antaiu, carea au amenintiatu pacea.

In unu altu numeru totu alu susu citatei foi dupa ce se demustra ca din partea Austriei nu s'a facutu nimic'a ce aru fi pututu amenintia pacea in Itali'a continua astfelu: „Din contra de mai multe luni se andu din Itali'a strigatele cele mai batjocoritore si provocatore indreptate asup'a Austriei, nici unu regimu nu a luat cam'a statulu amana, fara de a nu si pune in programa „castigarea“ Venetiei, nici o partida, carea nu mai din motive de oportunitate, sa nu se abtina dela o atacare fortiatu Austriei. Deca fara de unu motivu constringatoriu si fara de o umbra de provocatiune din partea Austriei totusi se facu armările cele mai estinse in Itali'a, atunci nici lumea dara nici regimulu austriacu numai pote fi la indoiela despre insemnatatea unui atare pasu facutu de catra Victoru Emanuelu. Austri'a in sa va fi gat'a de a respinge si armata de a a perare.“

Interesantu va fi pote in impregiurarile de fatia a reproduce o epistola din Parisu, a diuariulu „N. Fr. Bl.“ despre care dice acesta foia, ca e dela man'a unui barbatu, a carui referintie, i inlesnescu se veda si in ascunsele politice. Eata epistola: „Candu inainte cu vre-o cate va duni dlu de Bismarck puse intrebarea cea seriota, ce domnesce astadi asi'a de tare lumea politica si finantiala, Europ'a intraga se indigna de pretensiunile cele fara de mesura si asi'a de putinu indreptalite ale ministrulu prussianu. Din contra tote privirile si chiaru si tote simpatiele se indreptara spre Austri'a, in convingerea, ca cu demnitate va radica cest'a din urma manusa si va arata ambitiosulu ministru alu regelui Vilhelm, ca nu remane nepedescu pentru despretiulu seu. Atunci aru fi fostu apraobata o astfelu de purtare din tote partilo. Insa nu s'a intemplat asi'a, ci note diplomatice si o traganare fara de sfersitu au tinulu si tine si adi lumea in nesigurantia cea

mai chinătoare. E acésta politică cea adevărată. Vom vedea în data. Iacă de curendu au declarat Austria în toate părțile, ca Prusia o acuză fără dreptu de armă rebelice, acum însă se declară gata de a desarmă! La 7 Aprilie a trimis o notă la Berlin, a cărei energie au provocat o surprindere generală, după diece zile deveni blândă că un miel, limbajul ei era alui blandetiei, ba se imbiă a începe densă cu desarmarea, deca Prusia va promite, a urmă esemplul ei.

Nu pôte omul cuprinde ce au împinsu pe Austria să se deminta astfel singura pre sine și să plece capul înaintea dlui de Bismarck. Impresiunea astorui umiliri au fostu aici (în Paris) neplăcută și totu asiă efectul în urmă lipsei de echilibru și de siguranță în faptele regimului austriac.

Ce vrea Austria? și ce cere Prusia? unde voru ambe să ajungă? Adă amenințare, mână lingusire, este acésta o pusețiune care să corespundă amandoror regimelor, și pôte Franța să privescă liniștită la o atare situațiune, ce darăpana averea publică, care împedea industria și negoiul? Dă mi vei răspunde: Nu s'a declarat Austria că vrea să desarmeze? La acésta cu durere amu să-ti răspund și eu: că aici credu omeni asiă de puțin în desarmarea voastră, tocmă precum au credutu în nearmarea voastră. Și pre lângă acésta aici cându ne sosesce șcirea despre desarmare, ne sosesce într'ună și șcirea, că unu archiduce *) se tramite la Italia în frunte trupelor ce sunt concentrate în acele locuri.

Ce vrea Austria să ajungă cu acésta? Vrea să se despăgubească de nesuccederile diplomatice din Berlin? Vine omul în ispita a crede asiă ce-va, pentru că se vede că campania diplomatică contră Prusiei nu au fostu de a redică creditul, și aici s'a miratu fii-care, că, Austria lasă să treacă ocaziunea unde să se pōta arată virtutea trupelor, sele la locu potrivitu. Aici e cunoscută virtutea armatei austriace, aici sunt cunoscuti soldatii cei deprinsi la resboiu cari intra în focu cu curagiu cu patriotismu și resignatiune.

Starea financiară se pôte că aru esplică amănarea fatia cu Prusia, însă pentru ce se arunca masse de trupe, fără de socotela, din toate părțile, în Venetia?

S'a imputat Francei, că se ferește de ori ce amestec și de ori ce svătuire în conflictul austro-prusian. Eu însă ti-amu fostu spus în epistolă mea de mai înainte, că Franța nu vrea să se espună la nici unu felu de suspiciunari nesocotite. De-si interesele noastre (Francei) cu cele ale Austriei sunt de o potrivă, regimul nostru nu va să țină parte și nu va să exprime parerea aici în unu, nici în altu întielesu.

Si acum că sa revinu la cestiunea concentrării de trupe în Venetia, nu potu să ascundu, că aici afla omeni în impregiurarea acésta o faptă foarte serioasă, carea Franța nu o pôte trată cu indiferență. Aici mai departe nu potu cuprinde cum de Austria se lasă la o manifestatiune atât de periculoasă.

Ori cum va fi, repetiescu, că regimul nostru dorește înainte de toate pacea. Insa elu dorește o pace serioasă, durătoare pe bază sigure, o pace, carea să pună în stare industria și negoiul, spre a-si relua cu deplină încredere activitatea sa. Unei nelinșciri cum e și cea de fatia și unei nesiguranțe acusei ai vedea că prefera unu resboiu grabnic și scurt. Acestu resboiu aru face unu sfersitu nesiguranților nesuportabile, precum și miseriei cestiunilor de precumpenire și de naționalități din Europa de mijloc și aru restatoru pacea și siguranța în Germania și Europa. Unu astfelu de resboiu aru fi în tota privința de o mie de ori de preferitu unei păci triste.

De altminteră te potu asigura, că Franța nu face nimic a ce aru provocă resboiul, ea va remanea în neutralitatea ei și asiă o de speratu, că o nouă imprudentia a Austriei fatia cu Italia nu va silii pre regimul nostru să ia alta pusețiune, și să nu remana în aceea în care e otaritu a remane.

Cestiunea naționalităților în dietă ungurească.

„Volkfreund“, de altminteră foia clericală, are o corespondență din Pestă, ce se ocupa cu cestiunea naționalităților, și e de cuprinsulu urmatoriu:

„Pestă 26 Aprilie. În ședința de astăzi a casei deputatilor se abținura dela votu deputatii români și serbi și apoi extremă stânga. Cei d'antăiu (români și serbi) pentru că s'a simțitu postoposi (pusi înapoi, nebagati în seama după cuviință) în listele candidaturilor pentru comitetul ce are să reguleze cestiunea naționalităților, cei din urmă, pentru că nu erau multiamiti cu locurile ce li se oferira în toate comisiunile. Iară mai mersera odata elementele cele mai eterogene ună și aceeași cale; românii din bancele din dreapta cu serbii cei radicali, cari siedu în stânga dimpreună cu și mai radicalii husari palatinali. Cesti din urmă se facu prin scrijnirea lor numai de risu, pentru că ei că minoritate foarte neînsemnată — abia sunt diece inși — trebuie să fie foarte multiamiti, deca majoritatea, din simțiu de etichetă parlamentară, le cede vre-o câte-va scaune. Cu

*) Șcirea acésta precătu scimu nu s'a adevăritu.

Red.)

totulu altfelu este lucrul cu românii și cu serbii, ei au cerutu numa, că în comisiunea, în care are să se decida asupra sortiei naționalilor lor, să fie reprezentati în unu numeru corespundătoru, prin barbati după alegerea lor și asiă după ce dietă a aflatu de bine a nu le implini acésta dorință, necasul lor e justificatu, de-si durere! fără de folos. Frase frumoșe de frațietate și dreptate, de respectarea dorințelor putincioșe s. a. scriu se imprascia omeni nostri de minune. Deca cetesce cine-va articuli cei frumoși de fundu ai diuariului „Hon“ despre cestiunea naționalităților și se templa că cetitorul să fie de o fire asiă de buna, să uite, că la 1848 erau menite aceleși cuvinte dulci și incantătoare de a publică și intrumsetia toate actele terorismului contra naționalităților; deca cine-va nu șcia cătu e de rabdătoare biată hărthia, dar cătu de nerabdatori sunt liberalii nostri: aru putea să vină cine-va la credința, că amarele esperințe de 18 ani, deca nu iau facutu pe acești domni mai drepti, cel puțin îi va fi facutu mai cu minte. Cătu pentru mine nici odata nu mi-amu facutu iluziuni; eu șciamu, că compatriotii mei au însusirea cea de invidiatu, de a crede despre sine, că ei, cine ști cătu sunt de liberali, de toleranți și de tratabili; eu șciamu, că ei în urmă strigatorilor în gura mare de libertate, prea lesne cadu în betia admirărei de sine, dar șciamu și aceea că îndată ce vine trebă la fapte, devinu trezi și tinu verlosu, cu cerbicosia cea mai de vaieratu, de încarnat lor intoleranță și suprematismare. Cându românii, înainte cu vre-o câte-va zile, au pasitu înaintea dietei cu o motiune, carea ținea la o considerare dreaptă a naționalităților în comisiunea respectivă; cându majoritatea întempină motiunea cu erupțiuni de mania, iară argumentele reale cu insultări personale: a pututu vedea ori ce omu nepreocupat, ce se afla la spatele cuvintelor din „Hon“ și „Naplo“. Deputatii serbi de buna seama, avendu orba încredere în binevoința dloru de ună credință politică cu densii (ei siedu totu în stânga) nu vedea încă acésta; astăzi însă s'a convinsu, că dela dietă acésta nu au să aștepte nici toleranță, nici libertate, nici egalitate. La 1861 că și acum strigau contra centralisatiunii nemțiesci, contră germanisărei, dară fatia cu apasatele naționalități nu voru să șcia de nici o toleranță. Aici se vede, că și în alte o mie de lucruri, ce are să însemneze libertate, egalitate și frațietate înaintea liberalismului modernu. Sunt cuvinte goale după care se ascunde terorismul parlamentariu și egoismul cel mai marsiașu. Nu-mi potu însă esplică nici de cumu, cumu de domnialor (unguri) și facu mască asiă de transparentă, cumu de și prodau asiă de tempuriu cugetele și cumu de nu vedu, că acestu terorism și mesură acésta sumetia (fudula), fatia cu naționalitățile, precum înainte cu 18 ani asiă și acumu, trebuie să devină unu cuiu alu siciului lor. Ei nu au invățatu și nu au uitatu nimic a.

Dela dietă Ungariei.

În comisiunea pentru cestiunea naționalităților s'au alesu: Iuliu Andrassy, Petru Armbrust, c. Ales. Bethlen, Sam. Bonis, St. Bránovázky, Ales. Cseh, Petru Csernovics, F. Czoda, V. Dapsi, B. Jos. Eötvös, Ioane Fauru, F. Friderczky, Stef. Gorove, Manuilu Gossdu, Jos. Hosszu, Lud. Horváth, Georgiu Jovánoviciu, c. P. Kálnoky, Carolu Kerkápoly, Paulu Kubitz, c. G. Kuhn, Egid. Lehoczky, M. Lonyai, St. Markos, Svét. Miletic, Antoniu Mocioni, P. Nnyári, Fr. Ocsyay, G. Piller, b. Frid. Podmaniczky, c. Ged. Ráday, P. Somsich, Hen. Stefanides, Jos. Szaploneczay, Ad. Szentiványi, M. Szentkirályi, Em. Trauschenfels, T. Veghső, Ed. Zsedényi.

În cestiunea uniunii tranne: Fr. Deák, c. Jul. Andrassy, c. Apponyi, b. Alb. Bánffy, M. Berde, c. J. Bethlen, Vas. Bezeredy, Fr. Bömches, Alesiu Dozsa, V. Drottloff, c. St. Eszterházy, Sal. Gajzágó, Col. Ghyczy, Stef. Gorove, Jos. Hosszu, b. Gabr. Kemény, b. St. Kemény, Gabr. Lonyai, Gav. Lator, c. Em. Mikó, Mih. Mikó, Lud. Mocsáry, Lud. Miskolczy, Ioane Moldovanu, Ales. Nagy, P. Nyáry, Ales. Nikolits, Iac. Rannicher, b. Lud. Simonyi, Ign. Samosy, Car. Szász, c. D. Teleki, Col. Tisza, Lad. Tisza.

Pentru elucrarea regulamentului casei: b. Lud. Ambrozy, Lud. Binder, Lad. Böszörményi, Ant. Csengery, T. Damaschin, M. Dimitrievics, Jos. Draskóczy, Lud. Eröss, b. Jos. Eötvös, Em. Csengery, Leop. Fülöp, Col. Ghyczy, Em. Ivánka, Ign. Kácskovics, bar. Sig. Kemény, P. Királyi, L. Kovacs, Georgiu Mocioni, Lud. Pap. St. Perczel, Ferd. Ragályi, c. Lad. Ráday, Ludv. Salomon, c. Jul. Szapáry, Gr. Székely, Lad. Tisza, C. Torma, Laur. Tóth, W. Tot, Sam. Tury, c. Ant. Zichy, c. Fel. Zichy, c. Jos. Zichy și Aloisiu Vladu.

Ședința publică a dietei ungurești dela 21 Aprilie st. n.

(Urmare și capetu.)

Sig. Borlea. On. casa. Încă în ședința din 22 a lunii trecute amu îndrăsnitu a rugă cu tota onorea pe onorata casa că pentru odihnirea tuturor locuitorilor din țiera să bine voiescă a fi cu cuvenita atențiune spre aceea, că naționalitățile să fie reprezentate în toate comisiunile ce se voru alege; dar cu do-

rere a trebuit să observu, ca chiaru atunci în aceea di în t r e i comisiuni, ce s'au alesu, după câtu mi-aducă aminte dintre națiunile nemagiare nici unulu, iara dintre români chiaru știu ca nici unulu nu s'a alesu.

Prin urmare, de-si forte pe scurtu, dar cauta să vorbescu, și să partinescu din totu sufletulu motiunea făcută de noi; și o partinescu întâiu chiaru din motivulu ce amu adusu mai insusu, și a două pentru ca după parerea mea barbatii de diferite naționalități știu și potu să știe mai bine poștele cele juste, dificultățile și durerile națiunii din a cărei sinu suntu; asiă dăru, deca în comisiunea pentru naționalități se voru alege barbatii și respective deputatii diferitelor naționalități, nu începe nici unu dubiu ca cu ocaziunea pertractării acestei cestiuni momentose în comisiune, acei deputatii desfășurându cu profundă cunoscintă pretensiunile, poștele și durerile naționalităților, și asiă operatulu lor venindu la pertractare aici în casa, — acea cauză cu multu mai usioru, mai în scurtu tempu și cu rezultatu mai fericitu s'aru poté deslegă. Deci repetiescu că partinescu motiunea. Si acum să-mi fie iertatu a face unele observatiuni la unele insinuări ce cu durere amu auditu astăzi în asta casa făcându-se destulu de fără tactu de către unii vorbitori, acuzându pe alii ca aru fi Bachisti și Schmerlingiani. Observu adecă aceea, ca cu astufeliu de insinuări, nu ne vomu capacitate unii pre alții nici odată; alte argumente ratiunali bucurosu ascultu, aceste ne-aru puté duce la scopu, dar insinuări nu ascultu nici odată, pentru că pe cându suntu nedrepte, pe atunci cauzeza numai esacerbatiuni. De altmintre declară ca astufeliu de insinuări și insultări nici pe acei barbati, către cari a fostu indreptate acele *) nici cându nu ne voru înspăimântă de a ne aperi cauză și de a ne spune totu deun'ă liberu și fără reser-va opiniunile în ori ce afacere ne-aru ocupă. (Sgomotu).

A n d r. M e d a n u. Onor. casa! În reportulu comisiunii de 12, care acum e sub pertractare, se cuprinde urmatoriulu principiu: ca la alegerea membrilor de comisiuni, să se i-a în consideratiune cunoscintă de specialitate și inclinarea deputatilor, prin ce se recunosc: ca nu toti deputatii posedu într'o formă cunoscintă a lucrurilor, și nu toti au într'o formă aplicare la toate trebile, despre acest'ă nu s'a indoit cas'ă. Motiunea de sub întrebare nu e altu ce-va decâtu tipărirea mai amplă, — în privint'ă cauzei acestei, — a principiulu acum acceptatu de comisiune, nu se poté dăru intemina cu neincuviintiarea casei.

Eu concedu: ca toti deputatii au și pricepere de lucru, și inclinare la pertractarea cauzei acestei; dar credu ca și onorat'ă casa mi va concede ca barbatii de naționalitate nemagiara au mai mare inclinare. (Sgomotu, „nu stă.”)

Cumu ca nedeslegarea întrebării de naționalitate caziună o rană usturătoare în sinulu țierei, e recunoscutu și prin aceea ca se face dispușetiune: ca cauză acest'ă indată după asediarea cauzei trebilor comune să se ia la pertractare.

Cumca aceea e vorb'ă despre o vindecare durabilă a ranei pomente, despre aceea încă nu e indoielă.

Cu ocaziunea desbaterilor de verificatiuni s'a ivitu o diferență mare de păreri în acea privintă: ca cari se potu numi parti în casu cându se opumna alegerile; aceea nici despre aceea nu poté fi nici o indoielă ca ore care e partea suferitoare, pre care o ustura mai tare ran'ă nedeslegării; fără nici unu dubiu locuitorii țierei, cari nu suntu de naționalitate magiara suntu partea suferitoare.

E justă dăru pretensiunea deputatilor de naționalitatea română; ca în comisiunea aceea, care va fi chiamată a tiné consiliu preliminaru și agăti proiectulu: pentru delaturarea reului, prin deslegarea drepta a întrebării acestei, să fie alesi barbati de naționalități diferite.

Să nu ne suspiciunăm unulu pre altulu, cându ne exprimăm dorintiele, să nu ne poreclim de Bachiani și Schmerlingiani, precum s'a intemplat acum, ca asiă ce-va nu duce la contielegere.

De altmintre Schmerlingu e unu barbatu bravu (sgomotu mare), că barbatu de statu au avut acea gresiela ca si-a ultraiubitu națiunea sa și pentru eluptarea egemoniei acestei aru fi concentratu tota lumea la Viena.

Motivatori nu cadu în gresiela venărei de asemenea tendinție, fiindcă motivulu nu e pentru dreptulu unei naționalități, ci pentru drepturile tuturor naționalităților. Cu totii trebuie să ne padim că să nu cadem în asemenea gresiela că aceea a lui Schmerlingu.

Deci fiindcă, precum mi-amu exprimat mai susu motiunea de sub întrebare, e conforma principiulu adoptatu prin comisiunea de 12, și afara de aceea justă, sum pentru primirea motiunii.

După mai multi oratori între cari Aureliu M a n i u și Florianu Var- ga pentru motiune urmă:

A l o i s i u V l a d u. On. casa! Nu voiu să versu oleiu pe focu, nici nu voiu să escitediu infocarea disputelor, ci mai bine a o molcomi. Totusi cându-mi radicu cuventulu, de-si vediu, ca cas'ă si-a pierdut paciint'ă, me simtiu indemnatu prin aceea detorintă, care-mi sioptesce, ca să răspund unor'ă dintre con-

deputatii antevorbitori. La obiectu insusi nu voiu a vorbi, nu voiu atinge de astadata naționalitatea, nici nu voiu cuventă despre ea, fiindcă la acest'ă se va dă ocaziune mai tardiu, nu voiu acest'ă cu atât mai puțin, căci o mare parte a membrilor casei studiendu-o acest'ă cu deadinsulu, eu credu, ca la tempulu se vor aplica studiulu lor spre deslegarea recerută a întrebării acestei. Disputa a fostu câtu se poté via, entusiastică, ba potu dice și amara. De-si sum silitu a declară, ca mi plecu capulu înainte vorbirilor tinute în unu modu parlamentariu și plinu de serioșitate, cum au tinutu: B o n i s și Ladislau T i s z a și alți condeputatii mei, pe cari nu voiescu a-i înștră aici, de alta parte trebuie să constatediu fapt'ă aceea, cumca cuventările unor deputatii au facutu asupra-mi impresiune neplăcută. (S'audimu!) Cu deosebire la vorbirea condeputatulu Z s e d é n y i me declară, ca tonulu, în care a fostu aceea adresată către noi, n'a fostu tonulu unui deputatu independent indreptatu către deputatii independinti. În cuventarea lui sta și expresiunea respectiva negarea, ca noi în line'ă d'antăiu nu suntemu romani, ci magiari și reprezentanti magiari.

Dloru! Eu dau ori cărei naționalități aceea ce-i compete, și nu poștescu, că m a g i a r i i să fie romani dar nici dela mine nu poștescu nimenea să nu fiu r o m a n u. Pelânga toate aceste su-fiu credinciosu alu Ungariei, acest'ă o amu doveditu în timpuri grele, cându multi magiari n'au avut curagiulu a dă peptu acolo, unde amu datu eu. Eu știu aceea, ca sub națiunea politică se întielege cea magiara acest'ă însă nu condiționează, că acelui'ă, care nu se tine de națiunea genetică magiara să i se denege și escamoteze chiaru și dreptulu de naționalitatea proprie.

Celalaltu oratore cui i sum detoriu cu răspunsu e condeputatulu R a g á l y i. Elu asemine în locu de argumente aduce nescări invinuri, care nu se potu întrebuintă în parlamentu. După parerea mea invinurile și suspiciunile nu-su argumente. Acele se potu întrebuintă de arme, dăru acele totu deun'ă-su tampite, și de multe ori nu-lu ajunge pe acel'ă, către cine su indreptate, ci pe acel'ă, care le întrebuintă. Acestu deputatu dise, ca acei'ă, cari au pusu dintre noi motiunea acest'ă pe măs'ă casei, pentru aceea au facut'o, fiindcă su omeni de ai lui Bach și Schmerling. (Sgomotu. Ragályi intrerumpe: Nu e dreptu n'amă disu asiă.)

Căci de acolo, ca cine-va a servitu sub Bach și Schmerling nu urmăza că să abuzeze cu increderea, carea au avut concețatiunii lui fatia cu elu atunci, cându l'au alesu.

Condeputatulu Kubicza încă se folosește de armă suspectiunării, și încă a unei suspectiunări forte amare. Suspectiunarea acest'ă este încă dublă: fiindcă a disu mai antăiu, ca pre unii din noi ambițiunea neindestulită ni-a adusu la aceea, că să dăm motiunea acest'ă. Să me ierte on. condeputatu, dar nu ambițiune ni-a adusu la aceea, că să dăm motiunea acest'ă. Să me ierte on. condeputatu, dar nu ambițiune ni-a stimulat pre noi spre aceea, precum, credu celu puțin, ca nici pre elu nu l'a împintenatu ambițiunea atunci, cându a proiectatu în trebile naționali esmișiunea unei comisiuni. Ce se atinge de person'ă mea, o potu spune siguru, ca eu n'amă fostu condus de ambițiune, pentru că nici nu m'amă prezentatu între acei'ă, cari voiescu a fi alesi în ore-care comisiune. A disu mai incolo on. deputatu, ca unii voru a folosi de instrumente atfiiările naționali, spre a se poté înaltă pe scară direcțoriele. Să-mi ierte on. deputatu, dar eu credu, ca insusi elu vede, ca argumentulu acest'ă e cum se poté de debile, și nu apesa nimic'ă, fiindcă deca cauta la barbatii guvernamentali, a buna-séma și elu insusi se va convinge, ca acei'ă nu iau de cinosura agitățile naționalităților spre a radica pre cine-va pre scara, fără numai capacitatea respectivulu. (Contradicere). Si naționalistii cei zelosi nici până acum a nu s'au promovatu, căra de fatia nici decâtu nu, și asiă nu sta aceea, ca anteluptatorii pretensiunilor naționali aru dori se speră prin acestu pasu alu lor ve o înaintare, dar nici nu este esemplu, ca numai pentru aceea, se fie înaintatu cine-va, pentru că se tine de care-ve naționalitate, (Sgomotu. Contradicere), de-si chiaru i lipsește calificatiunea recerută. La motiunea noastră făcută cu scopu că să potem fi reprezentati precum se cade în comisiunea ce se va denumi pentru pertractarea naționalităților, respective pentru afacerile naționali, noi n'amă fostu condusi nici de unu interesu propriu, fără de detoriu aceea sântă, ce o avemu către alegatorii nostri. Binevoiti a crede, ca alegatorii, cari ni-au tramisu aici, deca n'amă fi fostu de nascere români, și deca n'amă avé calificarea recerută, a buna-séma nu ni-aru fi alesu: pentru aceea suntemu detori a le aperi interesele, că să nu ne arunce nimenea în ochi, ca amă vendutu cu usiuretate se n'amă aperi destulu interesele lor cele mai sante.

Asiă dăru eu știu, ca obiectulu acest'ă precum a disu și deputatulu Hodosiu, e o rană ardiătoare, și chiaru de nu știeam această'ă nici odată, astăzi me convingeamu. Sum însă convinsu și despre aceea, că florea inteligintiei Ungariei siede aici la olaltă, și cumca corporatiunea acest'ă constatatoria din barbati eminanti va avé nu numai constant'ă recerută, ci și ratiunea, că să se desle-

*) Cătra Hodosiu și Babesi.

ge odata nodulu acest'a intr'adeveru gordianu. Pentru acést'a motiunea noastră de acum'a servesce de un'a cheia.

Unii, precum și condeputatul Z s e d é n y i, au disu, ca aceea e ascernuta in unu modu pretensivu. Eu on. casa! in câte o amu cetitu odata, fiindca la conceperea și primirea ei nu fui de fatia, asiá credu, ca sta intre marginile cuviintiei, și nu e scrisa in tonu pretensivu, ci optativu, dupa cum potesce stim'a câtra a-on. casa. Eu dara partinescu motiunea.

Principatele române unite.

Bucuresci 18/30 Aprile. Eri s'a datu in sal'a teatrului unu mare banchetu in onórea armatei Romane. Locotenenti'a domnescă, Ministeriulu, oficerii armatei de linie și gardei nationale, Em. S. Mitropolitulu, etc. asisteau la acésta serbatória a revolutiunei

D. Generariu N. Golescu, locoteninte domnescu, a purtatul primulu toastu, pentru Carolu I, domnulu Romaniei. D. I. Ghic'a a purtatul toastulu pentru puterile garanti. Primariulu capitalei, Ministru de resbelu, Ministru din intru, Em. S. Mitropolitulu, etc. au inchinatu pentru armata, pentru gard'a natiunala, etc. Ministrulu culteloru, a terminatu printr'unu toastu la armata, la deviss'a ei onóre și patria, luata in adeveratulu sensu.

O corespundintia a „Indep. Belgice“ ne spune ca, in cercurile oficiali la Berlin, primirea tronului Romaniei de câtra Carolu I, nu pare unu lucru cu neputintia. — Noi amu spus'o și o repetim: Carol I, va veni.

Reproducemu adres'a de multiamire a Coloniloru macedo-români din Capitala câtra D. Philarite Chasles profesoru de literatura la colegiulu de Franci'a, in Parisu, și care are sa faca unu cursu de literatura româna.

Domuile!

Coloni'a româniloru din Macedoni'a, aflátore la Bucuresci, Capital'a Principateloru Unite, a cetitu o prefatia ce a-ti binevoitu a insotí la editiunea poesiiloru dlui D. Bolintianu, tipárite in Parisu și in care péna vósstra putinte a sciutu a face sa ésa cu Greci'a și geniulu ce ii suntu proprii, figur'a unui poporu care alta data jucá o rola in dram'a imperiului orientului și care fuse in urma condemnatu la uitare și lasatu la tóte ne-norocirile. Voi sunteti celu d'antâiu, domnule, in Franci'a, care a-ti radica-tu peatr'a morméntarei ce ne ascundea și pe care inimicii nostri scrisera: m o r t i. Voi sunteti celu d'antâiu care a-ti stersu cu péna vósstra acestu cuventu fatalu și care l'ati inlocuitu prin cuventulu: V i i. In numele compatriotiloru nostri din Macedoni'a, Epiru, și Tesali'a ve multiamimu, domnule, pentru vorbele bine-voitóre ce a-ti consacratu natiunalitátei noastre. Bine-voiti domnule, a agreá simtiemintele noastre despre cea mai adeverata și mai profunda recunoscintia.

Urméza patru-dieci de subsemnaturi.

Varietáti.

* Favoritoriu pentru candidatii de invatietori (pedagogi). Se aude ca la propunerea cancelariei aulice transitive in cointielegere cu celelalte doué cancelarii aulice, s'aru fi invoitu ministeriulu de statu intr'acolo, cá in interesulu invatiementului poporalu, acei ce sa pregatescu de a fi invatietori populari, déca in acele locuri de pe unde suntu, se va dovedí o lipsa simtítore de invatietori, venindu la asentare, sa fia concediati (beurlaubt) puna la finirea studiiloru și pâna la primirea testimoniului facultativu de invatietoriu (testimoniulu de cualificatiune). Iara déca se voru asiediá cu statornicia in unu postu sistemisatu, atunci voru fi eliberati cu totul de a servi in armata.

* Scóla reala superióra in Sabiiu. Dupa cum se aude presbiteriulu evangelicu de aici aru fi decisu a rugá pre comun'a cetátiei sa i céda cas'a ce o are césta din urma pre „Spinarea canelui“, cá sa se póta stramutá scóla reala cu tóte ale sele acolo.

* Lege finantiala nóua. W. Ztg. dela 29 Apriliu aduce in fruntea pártiei sele oficiale o lege emisa din 24 Aprile prin carea, pre bacea patentei din Septembre, se imputernicesce ministrulu de finantie a luá unu imprumutu de 60 milíone, zalogindu proprietate nemiscátore de a statului. Documentele de zalogire (Pfandbriefe) suntu apoi de a se vinde incátu va fi cu putintia. Pâna atunci in sa se intrebuintieze acestea pâna la jumetatea pretiului nominalu cá acoperire pentru bilete de tesauru (Tresorscheine) ce au de a se edá pe siese percenté cu unu terminu (Verfallszeit) de trei luni. Aceste bilete referindu-se la bani de metalu se potu usurá cu 6%, se potu repláti in intru și in afara (de tiéra), suntu libere de contributiune și se potu prolungí din trei in trei luni.

* Note de statu. Se aude de mai multu tempu, ca in scurtu voru sa se emita nóte de statu și ca ordinationea respectiva va dispune edarea de 100 milíone fiorini tíduli de casa (Kassenanweisungen), fára de cursu silitu (Zwangscurs); iara bancnotele mai mici de 10 f. se voru retrage din cursu. Se dice ca ordinationea in privinti'a acést'a preste putínu se va si publicá.

* Drumu de feru. „W. Z.“ aude de prelucrári tehnice pentru drumuri de feru in partea resarítana a monarchiei. Se vorbesce de liniile O r a d e a - m a r e — Clusiu — Brasiovu; mai

departe de liniile dela Eperies la Przemyśl și dela Dobretínu preste Szigeth, Bucovin'a, la marginea Moldaviei. —

** Primimu din Valeagu urmatórele date, pre responsabilitatea tramitatoriului.

Multu stimate Dle Redactoru!

Subscribulu au servitu cá docente gr. or. in comun'a Secasiu dela 1849—1862 in 23 Maiu și in decursulu acestui tempu s'a straduitu pre cátu iau iertatu puterile a corespunde indatoriloru legate de chiamarea sea. In aprecum se adeveresce din adeverintiele, ce spre convingerea on. Dtale le alaturu aci. / f. silitu a-mi schimbá susmentiuat'a statiune, trecendu in cea a Valeagului (Franzdorf) și acést'a din cauzele restantiiloru de plata, cu cari comun'a Secasiu mi remase dátore, din léf'a ce mi competea. Sa vorbescu in cifre și adeca sa sponu, ca din an. 1853 mi-a remasu detorie cu 37½ punti de lardu (clisa, slanina), 37½ punti sare, 9 punti luminári; din 1854 2½ orgii de lemne, 1½ metrete cucuruзу; din 1855, 3 metrete cucuruзу; din 1856 din salariu 22 f. m. c. 6 metrete cucuruзу; din 1858, din bani salariai 59 f. 34 cr. m. c. 11 metrete cucuruзу ½ orgii de lemne; din 1859 in bani gat'a socotitu impreuna lardu și luminári 110 f. v. a., 3½ metrete cucuruзу 1 org. de lemne; din 1861 in bani gat'a socotitu lardu și luminári 91 f. v. a., 4½ org. de lemne 4 metrete de cucuruзу. Pentru 1862 pâna in 23 Maiu, in sa socotitu anulu scolasticu din tómn'a anului precedente nu amu primitu nici bani, nici lardu nici luminári. ci numai 13 metrete cucuruзу și 5 org. de lemne. Valeagu (Franzdorf) 8 Aprile 1866.

I. Popescu m/p.

Armi'a italiana. Dupa reportulu ministrului de resbelu din Itali'a făcutu regelui Victoru Emanuelu și datatu din 15 Martiu s'a aflatu in Itali'a la 1 Ianuariu sub arme oficeri 14,004, feciori 190,325. cu totulu 204,329; oficeri disponibili 1754, feciori concediati 148,666; preste totu la dispositiune 354,743. Conchiamandu-se categori'a a dóu'a mai suntu la dispositiune cu finea lui Mai alte 30,000. Cu cei din categori'a a dóu'a din 1842 și 43 cari suntu déjà la dispositiune și cu categori'a antái'a și a dóu'a din 1845 mai suntu pentru deposite (depots) alti 150,000. Prin urmare pune Itali'a pe picióre 354,000 feciori in cadre, dupa 3 luni 30,000 la dispositiune pentru cadre, in fine 150,000 disponibili pentru de a intregi de nou dupa 2 pâna in 3 luni cadrele de resboiu.

Nr. 13—1

Publicatiune

Majestatea Sea c. r. apostolica s'a induratu prin decisiunea pré inalta dto Bud'a in 3 Februariu 1866 a concede pré gratiosu, ca premiele de alegere pe intrecute cu caii in in suma de 6700 siese mii siepte sute galbini imperatesci concesse din mijlócele statului pe fia-care anu pentru radicarea culturai de cai sa se mai numere și de aci incolo in ca restempu de diece ani, si anume dela anulu 1867 pâna inclusive 1876 mai departe, ca premii si medaile pentru cultur'a de cai pe tempu de trei ani dela 1867 pâna inclusive 1869 pe totu anulu 3,600 trei mii siese sute galbeni imperatesci, afara de acést'a pentru tinerea de armasari buni privati pe róstempu de trei ani incependu dela 1867 pâna inclusive 1869 pe totu anulu 1600 un'a mie siepa sute galbeni imperatesci laolalta 5200 cinci mii dóue sute galbini.

Ce se aduce prin acést'a la cunoscintia publica.

Dela Guvernulu regescu Transilvanu

Clusiu in 16 Aprile 1866.

Constantinu Giorgie

din Poiana, Sc. Mercurei, pictoru, carele pre lánge alte tablouri, au zugrafitu o templa in comun'a mai susu numita, pentru care au fostu onoratu cu multiamirea ven. Consistoriu archidiecesanu gr. or. — si recomanda prin acést'a p. t. publicu respectivu artea sea, fiindu gat'a a primí insarcinári de ori ce feliu de pictura, cu deosebire in sa de pictura biserice-sca, cu pretiuri cátu se póte de moderate. Acei p. t. domni, carii voru bine voi a lu onorá cu atari insarcinári in scrisu, sa aiba bonatate a i le adresá prin Prea On. P. Petru Boda Protopopu alu Scaun. Mercurei, in Sabiiu.

Nr. 14—1

Burs'a de Vienn'a.

Din 23 Apriliu (4 Maiu) 1866.

Metalicele 5%	56 60	Actiile de creditu	119 80
Imprumutulu nat. 5%	56	Argintulu	122
Actiile de banca	637	Gabinulu	5 91

Indreptare. In nrulu 31 alu foiei noastre este a se indreptá la rubr. Sabiiu: Dlu Diamandi... ne tramite unu responsu... carele l'amu primitu eri in 18/30 Aprile, dar pre care acelasi domnu lu publicá etc. — In nrulu 30 la rubr. Princ. rom. unite. Galati e de a se adauge cá subsemnatura numele: **Al. D. Moruzi.**

Redactoru respundiatoriu Nicolau Cristea.

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.